

štvo Sv. Cirila in Metoda ter Mohorjeva družba. Prav posebno pa se ho še naša knjižnica povečala, ko dobimo nagrado Tiskarne sv. Cirila, ki si jo je naše društvo priborilo kot edino v Prekmurju. Knjižnica bo odprta vsako nedeljo po večernicah. Zato pridno segajte po knjigah! — Pri nas je ljudstvo navajeno, da gre po svetu za delom. Zato je ta bolezen zajela že tudi šolske otroke višjih razredov. Saj se godijo primeri, ko si otrok nabavi delavsko knjižico, in ko je opravljen z aprilom, zgine z ostalimi na državna posestva. Pa naše občine niso toliko uvidevne, da bi preprečile take primere. Če pa občine vseeno izdajajo še šoloobveznim otrokom delavske knjižice, bi morale okrajno glavarstvo napraviti temu konec! Kolika škoda je vendar to za mladino!

Serdica. Vsaka država gleda na to, da so razmere ob meji, če ne vzorne, pa vsaj povoljne. To pa iz vsakega ozira, naj bo to iz prosvetnega ali pa vesplošnega. Pri nas imamo šestrazredno

šolo, pa namesto šestih le tri učitelje! Ne bomo nič zabavljali, pač pa prosimo, da prosvetna oblast nekaj ukrene, saj vendar to bode v oči!

Velika Polana. 19. februarja nas je za vedno zapustil naš mali prvoletni šolarček Kokonov Slavek. Ko je prestopil v peto leto, se je prehladil v hrbtenico. Iskal je pomoči pri zdravniku v Zagrebu, a bilo je zaman. Štirinajst mesecev je bilo njegovo telo v gipsu. V svojem kratkem življenju je večkrat rekel: Ko bom jaz v osmem letu, bom umrl. — In res ga je Bog takrat poklical k sebi. Jako je trpel, a vse zadovoljno in s smehom na ustnicah. Prvo sv. obhajilo je prejel na bolniški postelji. Svojo starejšo sestro je vedno prosil, ko je prišla iz šole: »Čitaj mi iz 'Slov. gospodarja' Za naše male!« Rajni Slavko je bil zelo priljubljen, o čemer je pričal njegov pogreb. Počivaj v miru, ljubi Slavko! Družini naše sožalje!

*

Žrtvi pobesnele maščevalnosti

Strašna najdba

Pri Sv. Bolfenku nad Mariborom v bližini kapelice sv. Antona so našli v nedeljo 20. februarja v grmovju nekoliko proč od poti strašno razmesarjeni trupli mlade ženske in moškega. Moški je bil udarjen po glavi s sekiro s tako silo, da mu je bila lobanja presekana in so se razlili možgani. V vsem je dobil 12 udarcev s sekiro, deloma z ostrino, deloma z ušesom. Žensko truplo je imelo razbito lobanjo, presekani vrat in v vsem 24 s sekiro prizadejanih poškodb.

Ugotovitev osebnosti ubitih

Strašna najdba se je liki blisk raznesla po vsej okolici in vsak je spraševal: Kdo sta žrtvi pobesnelega napada? Ker sta bila obraza obeh popolnoma zbita, je preteklo nekaj dni, preden so ugotovili, da gre za 24letno Milko Gorup, magistratno uradnico iz Maribora, in za 27letnega Staneta Dolničar, gradbenega tehnika in polirja trdke Tönnies, doma iz St. Vida pri Ljubljani in zaposlenega v Mariboru.

† Milka Gorup

† Stane Dolničar

Hitra razjasnitev groznega zločina

Kakor hitro so prepoznali umorjenca, je oblast tudi z vso naglico sklepala na krivce.

Dolničar je odpustil lani decembra 20 delavcev, ki so bili zaposleni pri neki gradnji v Mariboru. Odpuščeni so tožili trdiko za plačilo za 14 dnevni odpovedni rok.

„Kakšno milo pa imate vendar? Saj ne daje nobenih pen? Kakšna pa bo perilo? Vzemite vendar tisto dobro terpentinsko milo Zlatorog! To milo razvija gosto belo peno ter pere hitro in temeljito. In po pranju bo perilo snežno belo, voljno-mehko in duhteče.“

TERPENTINOVNO MILO
Zlatorog

V soboto 19. februarja se je vršila v Mariboru obravnava radi meznega spora, v katerem je Dolničar nastopil kot glavna priča in je izpovedal pod prisego, da je delavcem pravilno v 14 dnevem roku odpovedal in je bila s tem pravda za tožitelje zgubljena.

Koj po končani razpravi so delavci grozili Dolničarju z obračunom in radi teh groženj je imela preiskava že koj od začetka lažjo oporo.

Še preden je bil nedeljski zločin pri Sv. Bolfenku sploh odkrit, se je zatekel na policijsko stražnico na mariborski Fran-

Najlažje kovine

V neki tovarni v Manchesteru v Angliji so iz kovinskega magnezija dobili neko novo zlitino, elektron, ki je skoro polovico lažja kot aluminij. Ker morajo vso magnezijevo rudo uvažati iz Amerike, Nemčije in grškega otočja, si Angleži silno prizadevajo, da bi mogli pridobivati kovinski magnezij tudi iz dolomita, katerega imajo ogromne količine doma. Iz samega dolomita so zgrajena londonska vladna poslopja. — Nova kovina bo brez dvoma izpodrinila aluminij pri izdelovanju letal, ker letalstvo teži za čim večjo nosilnostjo in hitrostjo.

Orjaške pomaranče

Kalifornijski sadjarjem se je prirečilo imeniten poskus: posrečilo

Januš Golec:

Ponarejevalci

Po pripovedovanju strica z Dravskega polja iz preteklih in sedanje dobe

Hrvaško vino res ni bogznaj kaj radi mehko ter plehkosti. Ponašajo se z izbornim vinskim pridelkom samo Varaždinci iz svojih gor in Križovljan, po Goričaku in sploh po gričih, kateri mejijo v župniji Zavrč proti štajerski strani.

Podplatnik in Vindiš sta naložila v Ormožu pet praznih polovnjakov in krenila s posodo preko Drave v Križovljane.

Vindiš je poiskal v Križovljanah občinskega pandurja (policaja). Ta je razglasil z bobnom po selu, da iščejo štajerski kupci najboljše vino iz križovljanskih gor.

Pet polovnjakov je bilo drugo jutro po prihodu v Križovljane polnih ter plačanih. Likof za popolno izplačilo v gotovini je bila kar cela gostija. Vindiš je bil pijan kakor čep. Podplatnik ga je moral odvesti s silo, sicer bi bil povzročil še polomijo s kupčijo. V pijani nerazsodnosti je hotel veselim kumekom prižgati pipe s desetekom.

8

Priprave za sejem

Družba treh je bila oskrbljena s purani, vinom in denarjem. Pri najboljši hrani in pijači so sklenili, da bo izvršen tretji pohod s potvorbami na živinski sejem v Čakovec. Tam bi naj kupil Podplatnik več cenene živine in jo razprodal po ormoški ter ptujski okolici. Na ta način so se hoteli dokopati do bolj izdatnih vsot pravega denarja. S tem bi naj trgoval Podplatnik po obmejnih štajerskih sejnih, kjer je bila na mestu mnogo večja opreznost nego med brati Hrvati.

Za živinsko kupčijo na debelo je bilo treba tudi za Hrvate debelejši denar nego so bili desetaki, s katerimi so goljufali dosedaj.

Potočnik je zavljaval, da je že bil dobro posnel 50 goldinarski bankovec in ga deloma tudi razmnožil, pa ga je slučajno prehitel žandar in so n. i. prvi ponarejevalci v ječo. Dogovor glede tedaj krožečih stekronskih stotkov je bil sklenjen.

Preden se je lotil Jože nove in težavne naloge, je obiskal za nekaj dni svojo rojstno vas ter dom. Mater je potolažil z dvema puranoma in z nekaj slatinški vina. Pomiril jo je že z ugotovitvijo, da pomaga pri raznih kupčijah. Na ta način si bo opomogel s časom in bo v podporo borni družini.

kopanovi cesti 20 letni Ivan Bevardi, delavec iz Sp. Radvanja. Pripovedoval je, da je srečal v bližini Mrzlega studenca dva moška, ki sta ga prosila za ogenj. V zahvalo za prižig cigarete je neznanec Bevardija zabodel z nožem v stegno. Zabodeni je pobegnil pred napadalcema in se je zatekel k policiji. Policija je odpremila Bevardija v spremstvu stražnika v bolnišnico.

Ko se je pa v nedeljo predpoldne razvedelo o umoru pri Sv. Bolfenku, je padel sum takoj na Bevardija, katerega so začeli zasliševati in se je zapletal v protislovja.

Kmalu so orožniki in policija ugotovili, da je Bevardijev najožji prijatelj 20 letni Ivan Šajteg, doma z Zrkovske ceste na Pobrežju pri Mariboru. Šajteg je bil tudi med od Dolinarja odpuščenimi delavci.

Aretirali so Bevardija, Šajtega in še več odpuščenih delavcev. Prvotno sta oba glavna krivca tajila. Nastopile so pa pričče, ki so videle č'a, kako sta v soboto 19. februarja popoldne v neki gostilni v Radvanju prežala na Dolničarja. Ko je prišel mimo z Milko Gorupovo, sta se podala za obema proti Sv. Bolfenku.

Spričo takih dokazov je Bevardi 23. februarja priznal, da ga je Šajteg nagovoril, da je šel z njim in vzel s seboj domačo sekuro. Nadaljnje zasliševanje je ugotovilo, da bi naj bil zasnoval umor iz maščevanja 45 letni delavec Blaž Šega iz Radvanja, ki je bil aretiran 21. februarja. Šajteg je posebno naglašal, da je oba pregovoril Šega k zločinu in jima povedal, kdaj odhaja Dolničar iz Maribora na smučanje.

Vsi trije so se sestali v soboto 19. februarja v bližini kadetnice, odkoder so zasledovali Dolničarja in Gorupovo do mesta strahovitega dvojnega umora, radi katerega je še sedaj vse upravičeno razburjeno in zahteva najstrožjo kazen za več nego živalske podivjance!

Naši rajni

Slov. Bistrica. Vsemogočni je poklical k sebi po večno plačilo mladega gospodarja, blagega moža in skrbnega družinskega očeta Javernik Jerneja, p. d. Grila. Šele pri vstopu v moško dobo, v 36. letu starosti, je podlegel zavratni bolezni. Na zadnji poti so ga spremljali vsi sosede, številni sorodniki, prijatelji in znanci v velikem številu. Od odprtem grobu mu je govoril v slovo g. župnik pretresljive besede. Menda ni bilo očesa, v katerem bi se ne zalesketala solza, ko je našteval njegove vrline in izpolnjevanju krščanskih dolžnosti. Res, bil je vzoren mož apostolstva, ljubezniv soprog in dober oče šesterih otročičev, od katerih še ni nobeden dosegel šolske dobe. — Pogrešali Te bomo, dragi Jernej! Počivaj v miru — Tvojim dragim pa naše sožalje!

Lahonci pri Sv. Tomažu. V torek 22. februarja smo ob izredno veliki udeležbi pokopali pri Sv. Tomažu Kosi Stanka, posestnika v Lahoncih. Bil je eden prvih članov Orlovskega odseka in vnet igralec na odru Prosvetnega društva. Vedno je bil vesel, dobrodušen in zvest tovariš. — Vigred se povrne! Ti je zapel pevski zbor v slovo. Da, vigred se vrača, a Tebe, dragi

Stanko, ni, da bi zastavil plug za novo setev, da bi sejal seme v nove brazde in se radoval žetve, od Boga blagoslovljene. Čaka Te žena s štirimi majhnimi otroki, čaka Te polje in gorice, a čakajo Te zaman... Odšel si in se več ne vrneš. Naj Ti bo zemlja, ki si jo obdeloval s toliko ljubeznijo, lahka! Tovariši iz mladih let, počivaj v miru!

Poljčane. Umrl je 25. februarja Babšek Jakob, vzoren katoliški mož in oče g. kaplana Babška iz Celja. Hudo prizadeti družini naša sožalje — rajnemu pa večni mir!

Sv. Križ pri Rogaski Slatini. Župnija šteje nad dvajset vasi, a kakor zgleda, ima božja poslanica smrt največ opravka v vasi Cerovec. Letos nam je umrlo že šest faranov, in to trije otroci in trije starejši. V vasi Cerovec je umrl en otrok in trije odrasli, katerih imena smo že objavili v »Slov. gospodarju«. Zadnji med njimi je umrl škrahi Anton, prevžitkar. Izročili smo ga materi zemlji 23. februarja. Star je bil 64 let in je bil zgleden krščanski mož. Naj počiva v miru!

Sv. Vid pri Planini. Smrtna kosa precej kosi. V letošnjem letu je umrlo že sedem faranov, med njimi tudi cerkveni ključar Perčič Franc daleč naokrog znane cerkvice sv. Miklavža. Bil je zelo vnet za popravilo imenovane cerkvice. Naj počiva v miru!

Društvene vesti

Laporje. Prosvetno društvo je uprizorilo v nedeljo 20. februarja igro »Dva para se ženita«. Igralci so kljub kratkodobnemu učenju svoje vloge dobro rešili. Ljudje so se igre udeležili v lepem številu. Tudi iz sosednjih župnij je bilo precej udeležencev. Mladina, le korajžno naprej!

Vojnik pri Celju. V nedeljo 6. marca priredi Prosvetno društvo veliko »Igro o izgubljenem sinu«, pri kateri nastopi nad 30 ljudi s petjem in godbo. Igralci nastopijo v pestrih oblekah, narodnih koroških nošah in srednjeveških oblekah. Vabimo vse k obilnem obisku!

Ponikva ob juž. žel. Prosvetno društvo nas je na pustno nedeljo razveselilo z novo igro »Po-

godba«, katera nam je nudila obilo smeha. Nastopili je tudi naš priljubljeni organist s svojo pevsko četo. Čisti dobicek smo namenili za Slomšekov dom, katerega bi radi dogotovili do jeseni vsaj toliko, da ujdemo pred dežjem poučbo. Do zdaj so bili naši društveniki zelo pridno na delu v kamnolomu in ko nas bo sneg zapustil, bomo z delom nadaljevali. Vsem, ki ste že kaj pripomogli k zgradbi, ključemo: Bog povrni — obenem pa prosimo vse nadaljnje pomoči!

„Slov. Gospodar“ stane:
za vse leto 32 din, za pol leta 16 din, za četrt leta 9 din.

Ob priliki obiska rojstne hiše je oblikanji silil vanj nad 14 letni brat Jurij, da ga je res vzel s seboj in je smel ostati pri njem par mesecev.

Potočnikovi so se bili resnično med seboj in se nam ne sme zdeti čudno, če je uvedel Jože že v mladeniški dobi mlajšega brata Jurija v ponarejevalno skrivnost. Izmed vseh Potočnikov najbolj nadarjeni Jurij se je šolal pri bratu Jožetu pod Podplatnikovo streho ter na Vindiševem stanovanju v Ptuj ob času, ko je ta potvarjal stokronske bankovce. Jurij je zapopadel z naglico kmečke nadarjenosti vse finese fotografske plošče ter prelivanje barve v drugo. Povrh je bil molčec kot grob. Starejši brat se je lahko zanesel nanj mnogo bolj nego na noč in dan pijanega pisarja Vindiša.

Ko je bila dogotovljena precejšnja zaloga novih potvorb ter pripravljena z opisano obrabo v škornjih, se je poslovil Jurij od brata. Moral je domov na željo matere, ki je dala svojega ljubljence v uk k čevljar-skemu mojstru. Hotela je, da se izuči fant obrti. Kot obrtnik ne bo tako lahko zašel na stranota po zgledu v ječi umrlega očeta in že kaznovalega starejšega brata.

Na sejmu v Čakovcu

S stotaki so se odpravili v Čakovec na živinski sejem: Podplatnik, Vindiš in mešetar Tomaž Drulek.

Čakovski sejmi so še do danes ohranili znamenitost radi obilnega dogona in prav živahne kupčije. Podplatnik je pokupil kmalu, kar se mu je zdelo prikladno za štajerske kupce. Mešetar ter gonjač Drulek je pazil na kupljeno živino. Vindiš se je motal nekaj časa po sejmišču, nato pa se je zgubil tja, kamor ga je vsikdar vleklo najbolj: v krčmo tik ob sejmskem prostoru. Kmalu ga je dobil pod klobuk toliko, da je postal bahav, glasen ter izzivalen. Kot bolj čedno oblečen ter gosposke govorice je popival pri skupni mizi s premožnejšimi barantači ter razno mestno navlako, ki je iskala ob sejmskih dnevih svoje žrtve pri kartah ter drugih sleparijah.

Okajeni Vindiš se je spustil z mestnimi stepuhi v kvartanje. Zgubljal je, dobival, dajal za vino in je vse sproti plačeval z debelim denarjem.

Vrgli so mavši, Vindiš je bil ob celih 100 kron. Plačati je hotel iz listnice in te ni bilo več v notranjem žepu na suknji. Pretipaval se je kakor je hotel ter mogel, denarja ni bilo. Liki beli dan je bilo jasno, da mu je sunil listnico pri zatopljenosti v igro eden od soigralcev.

(Dalje sledi)

re jim je odgojiti pomarančo, ki ima 55 cm v premeru, ki je torej več kakor poldrugi čevlji debel; ter je podobna bolj buči kakor pa pomaranči. Čeprav je ta poskus res imeniten ter so sadjarji lahko ponosni, da bodo pridelovali take pomaranče, vendar se jim vse skupaj najbrž ne bo izplačalo, ker te orjaške pomaranče nimajo tistega dobrega okusa in vonja po dobrih pomarančah.

Vino iz morja

Mornarji male belgijske ribiške ladje »Marie Robert«, ki je lovila slaničke v bližini belgijske obale, so nenadoma uzrli po morju plavajoče sode. Dvignili so enega iz vode, za njim pa še 49 drugih. Iz njih so stočili 4500 litrov najboljšega vina.